

Imanta Ziedoņa fonda *Viegli* iniciatīvas izglītībā
Ziedoņa klase izveidotie metodiskie materiāli
radošākām mācību nodarbībām

Epifānijas

Apraksts: skolēni uzzina, kas ir *epifānijas*, iepazīstas ar Imanta Ziedoņa *epifāniju Viņnedēļ iestādīju ielas vidū rabarberu krūmu*, attīsta teksta analīzes spējas. Apgūst spēju orientēties apkārtējā vidē, sastādīt maršrutu kartē, dot norādes klasesbiedriem.

Mācību jomas: kultūras izpratnes un pašizpaušmes mākslas, valodu, veselības un fiziskās aktivitātes

Ieteicamā mērķauditorija: 9. - 12. klase

Izpildes laiks: ~90 - 120 minūtes

1.uzdevums - Noskaidro, kas ir *epifānija*, izlasot Imanta Ziedoņa aprakstu grāmatas *Epifānijas* ievadā.

“Kritiķi saka: esejas tās neesot. Varbūt tās varēja saukt par kaprīzēm. Bet jēdzienu “kaprīzes” parasti vienādo ar jēdzienu “niķi”. Nevaru atzīt, ka, rakstot šo grāmatu, būtu gribējis niķoties. Tā nonācu pie nosaukuma *epifānijas*.”

E p i p h a n e ī a ir grieķu vārds - atspīdēšana, atklāsme. Epifānijas ir vēl literatūras vēsturē maz minēts žanrs, tie ir mazi impulsi, mazi uzliesmojumi, kuru gaismā daži brīži dzīvē izgaismojas sevišķi spilgti. Reizēm šie impulsi var likties pretrunīgi, reizēm, kā jau impulsi, tie tādi arī ir, bet visu grāmatu impulsu kopgājienis ir no piedzimšanas līdz jaunai piedzimšanai. Lai jūs nebaida vārds Nāve, lai jūs nebaida pašizciņas smagums, uzvar piedzimšanas ritmi. Šo grāmatu mani pamudināja uzrakstīt latviešu tautas dziesmu gaišā optimistiskā ritmika un šodienas sarežģītītie, pat kibernetiskie sinhronizācijas un harmonijas meklējumi.

“...No mana viedokļa visinteresantākais pašorganizējošos sistēmu aspekts saistīts ar sistēmām, kas organizētas ritmā,” saka Norberts Vīners, kibernetikas ciltstēvs. Šķietami primitīvs tautas ticējums saka: “Ja grib dabūt pelēkus kazlēnus, tad kaza jāved vakarā pie āža, ja baltus, tad rītā.” Tad nu dariet, kā zināt.”¹

¹Ziedonis, Imants (1978). *Epifānijas*. Rīga: Izdevniecība Liesma, 5.lpp.

2. uzdevums - Iepazīsties un izlasi Imanta Ziedoņa epifāniju *Viņnedēļ iestādīju ielas vidū rabarberu krūmu*.

“Viņnedēļ iestādīju ielas vidū rabarberu krūmu - starp divām baltām satiksmes drošības līnijām ielas vidū. Satiksme, protams, mūsu pilsētā ir karsta, laiks ir karsts, cilvēki nervozi un karsti, bet es sēdēju zem platajām, vēsajām rabarberu lapām - vēroju un pētīju. No malas viss ir labāk redzams: cilvēkiem pietrūkst vietas, tāpēc, ka viņi steidzas. Tāpēc, ka steidzas trūkst arī laika. Reizēm liekas, ka viņi skrien viens otram virsū tīšām. Tāpēc, kad man jāsteidzas, es nesteidzos. Es neskrienu virsū atomam, jo molekulā ir tik daudz starpatomu telpas. Ir taču izdomāts, ka Galaktika var iziet cauri otram tādai pašai zvaigžņu sistēmai, ja katra zvaigzne iet starpzvaigžņu telpā, otru neskarot, - kā, jaucot spēļu kārtis, kārts iet blakus kārtij. Tāpēc es sargos aizskart citus atomus, bet es eju starpatomu telpā. Tukšumu vēl ir tik daudz. Savādi, ka cilvēki to nemeklē, bet čupojas viens pie otra, viens otram klāt un virsū.

Tā es sēžu zem rabarbera lapas un domāju. Skrien nosvīduši karstajā tveicē. Bet ikviens no viņiem varētu taču iestādīt uz ielas savu rabarbera krūmu zem tā atvilkt elpu. Nav laika... Bet vai jūs esat jau mēģinājuši?”²

²Ziedonis, Imants (2005). Epifānijas. Rīga: Apgāds Zvaigzne ABC, 30.,31.lpp.

3. uzdevums - Atrodi klasē sev pārinieku un izpildi norādījumus!

- Noskaidro, kur šobrīd dzīvo tavs pārinieks, un atrodi to vietu kartē. Izmanto *Google Maps* vai kādu citu karšu vietni un izveido maršrutu viena līdz divu kilometru garumā, detalizēti aprakstot to vai atzīmējot maršrutu kartē.

Ceļa apraksta piemērs: Izejot no mājas nogriezies pa labi, tad apmēram 300 metrus dodies taisni līdz trešajai šķērsielai, kur griezies pa kreisi, tad pie lielā ozola griezies pa labi u.tml.

- Nosūti detalizēto maršruta aprakstu vai iezīmēto karti savam pāriniekam un dodies ceļā. Gājiena laikā veic fotoreportāžu, ietverot interesantāko no redzētā. (Dodoties ceļā, atceries ievērot visus ceļu satiksmes drošības noteikumus!)
- Ar pārinieku pārrunā ceļā piedzīvoto. Kur jūs šis ceļš aizveda? Ko redzējāt? Kā gāja? Vai klasesbiedra sasniegtais maršruta galamērķis atbilst tam, kuru tu izvēlējies atzīmēt kartē?

4. uzdevums - Uzraksti savu epifāniju, iedvesmojoties no ceļā piedzīvotā!

Nosūti to skolotājam, pievieno fotogrāfijas no gājiena un īsi apraksti, ko piedzīvoja tavs klasesbiedrs.